

Г.А. Тюлепбердинова,
Р.К. Унайбаева, Ш.Т. Қасымбаева

Алгоритімдеу және программалау тілдері

Оқу-әдістемелік құралы

Алматы-2013

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ
ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Г.А. Тюленбердінова,

Р.К. Унайбаева, Ш.Т. Қасымбаева

Алгоритімдеу және программалау тілдері

Оқу-әдістемелік құралы

Алматы, 2013

УДК 004.4 (075.8)
ББК 32.973.018.я73
Т 98

Пікір жазушылар:
Айтанов Ш.А. - ф-м ф.к., АТУ доценті. Екендірова Д.М. – т. ф.к.,
Қ.Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ доценті. Омарова С.А. - п ф.к., Абай
атындағы ҚазҰПУ аға оқытушысы.

Т 98. Алгоритімдеу және программадау тілдері: Оқу-әдістемелік
құралы / Г.А. Тюленбердинова, Р.К. Унайбаева, Ш.Т. Қазымбаева.
— Алматы: Нұр Принт, 2013 — 96 бет.

ISBN 978-601-7390-03-7

Оқу құралы алгоритімдеу және бағдарламадау негіздерін оқытуда Turbo
Паскаль бағдарламадау тілін меңгеруге арналған. Паскаль тілінде бағдарлама құру
тәсілдері, тілдің негізгі операторлары мен қосымша мүмкіндіктері жеткілікті
баяндалған. Әрбір тақырып бойынша зертханалық жұмысқа арналған әдістемелік
нұсқаулар, бақылау сұрақтары, жеке тапсырмалар, мысалдар келтіріліп,
бағдарламасы көрсетілген.

Оқу құралы “Алгоритімдеу және программадау тілдері” пәнінің оқу
бағдарламасына сай, жоғарғы оқу орындарындағы техникалық бағытта білім алып
жатқан студенттерге арналып жазылған. Ұсынылып отырған оқу құралы програм-
мадаулы өз бетінше оқып үйренгісі келетін оқырмандардың да қажетіне жарайды
деген сенімдеміз.

УДК 004.4 (075.8)
ББК 32.973.018.я73

Баспаға Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті жанындағы «Білім» тобындағы мамандықтар бойынша оқу-
әдістемелік секциясы және ҚР БҒМ Республикалық оқу-әдістемелік
Кеңесі ұсынған. Хаттама №18 15.05.2012 ж.

ISBN 978-601-7390-03-7

© Тюленбердинова Г.А. және басқалар, 2013
© «Нұр-Принт», 2013

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	4
1. АЛГОРИТІМДЕУ НЕГІЗДЕРІ.....	5
1.1. Негізгі ұғымдар.....	5
1.1.1. Негізгі ұғымдар.....	5
1.2. Алгоритімдерді график түрінде жазу.....	7
1.3. Програмадау тілдері.....	8
2. ПАСКАЛЬ ТІЛІНДЕ ПРОГРАММАДАУ.....	9
2.1. Паскаль тілін көсу.....	10
2.2. Паскаль тілінің негізгі түсініктері.....	10
2.3. Програма құрылымы.....	13
2.4. Мәліметтерді енгізу шығару операторлары.....	14
2.5. Арифметикалық операция.....	14
3. ПАСКАЛЬ ТІЛІНДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН НЕГІЗГІ ОПЕРАТОРЛАР.....	14
3.1. Сызбақтық құрылымды алгоритм.....	16
3.2. Тармақталу алгоритімдері.....	16
3.3. Көп нұсқалы таңдау операторы.....	21
3.4. Цикл операторлары.....	28
3.4.1. FOR цикл операторы.....	32
3.4.2. Aldын ала берілген шарт бойынша қайталау операторы.....	32
3.4.3. Келсеі шарт бойынша орындалатын қайталау операторы.....	34
4. МӘЛІМЕТТЕРДІҢ КҮРДЕЛІ ТИПТЕРІ.....	35
4.1. Массивтер.....	40
4.2. Символдармен және қатарлар.....	40
4.3. Жазбадар.....	49
4.4. Жылындар.....	54
4.5. Файлдар.....	60
5. ФУНКЦИЙЛАР ЖӘНЕ ПРОЦЕДУРАЛАР.....	63
6. МОДУЛЬДЕР.....	71
6.1. СҒАРҢ модулі.....	79
7. ПАСКАЛЬ ПРОГРАММАСЫҢ ОРЫНДАУ ОРТАСЫ.....	86
7.1. Меню командалары.....	92
ПАЙДАЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР.....	93
	96

ПАЙДАЛАНЫЛГАН АДЕБИЕТТЕР

1. Иванова Г.С. Технология программирования. - М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э.Баумана, 2002.
2. Канер С., Фолк Д., Нгуен Е.К. Тестирование программного обеспечения. - Киев: «ДиаСофт», 2000.
3. Мандлел Г. Разработка пользовательского интерфейса. - М.: ДМК Пресс, 2001.
4. Вирт Н. Алгоритмы и структура данных. - М.: Мир, 1989.
5. Ефимова О., Морозов В., Шафрин Ю. Курс компьютерной технологии. Учебное пособие. М., АБФ, 1998.
6. Фаронов В.В. Турбопascal 7.0. Начальный курс: Учебное пособие.-М., Нолидж, 1999.
7. Фаронов В.В. Турбопascal 7.0. Практика программирования: Учебное пособие – М.: Нолидж, 1999.
8. Немногин С.А. Turbo Pascal. - СПб., 2000.
9. Архангельский А.Я. Язык Pascal и основы программирования в Delphi. – М.: ЗАО Бинном, 2004.
10. Turbo Pascal / С.А. Немногин. – СПб.: «Питер», 2001. –496с.
11. С.Немногин, Л.Перколяб. Изучаем Turbo Pascal. – СПб.: Питер, 2001.
12. О.А.Меженный. Turbo Pascal: учитесь программировать.- М.:Издательский дом «Вильямс», 2001.
13. Б.Б. Берібаєв, К.С. Дүйсебекова. Си тілінде программадау: оку-әдістемелік құрал Алматы, 2007.- 211 б.
14. Муртазина А.У., Тусупова Б.Б. Разработка и анализ алгоритмов и программ. Методические указания к курсовой работе по курсу “Языки и технологии программирования”. - Алматы: КазНТУ, 2001.
15. Гуденко Д., Петроченко Д. Сборник задач по программированию. – СПб.: Питер, 2003
16. Климова Д.М. PASCAL 7.0. Практическое программирование. Решение типовых задач. – М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2000.
17. Епанешников А., Епанешников В. Программирование в среде Turbo Pascal 7.0.-М.: ДИАЛОГ-МИФИ, 2000.
18. Абрамов С.А., Гнездилова Г.Г., Капустина Е.И., Селон М.И. Задачи по программированию. - М.: Наука, 1988.
19. Зуев Е.А. Turbo Pascal Практическое программирование.- М.: “Издательство ПРИОР”, 1999.
20. Гусева А.И. Учимся программировать: Pascal 7.0. Задачи и методы их решения.-М.: 1999.
21. Информатика. Учебник под ред. проф. Н.В. Макаровой. СПб.: Финансы и статистика, 2003, - 765с.

Г.А. Төлеубердінова,

Р.К. Унайбаева, Ш.Т. Касымбаева

Алгоритімдеу

және программадау тілдері

Басылуға 24.06.2012 қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16.

Көлемі 6,0 б.т. Тараптары 1000 дана. Тапсырыс 31

«Нур-Принт» баспасы. 8(727) 308-25-46, e-mail: nur-print@mail.ru

www.nur-print.kz